

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК СЬОМИЙ

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
над ринком
Телефон редакції 1458.
Телефон друкарні 1069.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1911

на рік	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25 65.

Передплата на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 р., або по 1 карб. на протязі перш. шести місяців.

Ціна „Ради“ за кордоном: на рік 11 р., (27 крон 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закорд. читачі передплачують газету через поштомати, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки в 1-го числа кожна місяця.

ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП.

(При зміні неодмінно прикладати стару адресу.)

Автори рукописів повинні подати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати та змінювати статті більш, слати, до друку погодити, перекопувати в редакції 3 місяці і вислати авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи образно зніщуються Рукописи, на яких не зазначено умов друку, вважаються безплатними.

З ПРИВОДУ надісланих до газети ВІРШІВ редакція не листується.

Просьба авторів додержуватись правописемства „Ради“.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТОК:

За рядок петиції попередю тексту, або за його місце платиться по 20 коп.

За рядок петиції після тексту: за перший раз 20 коп за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платять за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз, при умові друкування не менше 3-х раз.

Т-во М-ри Ісаак Шварцман коло конгр. Д. Найбільший мануфакт. магаз. Кієва.

Після інвентаря, у всіх oddілах одложено частину краму, який продається з знижкою од 20% до 50%

У Г. Вороніжці в книгарні Т-ва „Крамаровський Терехин й Ко“ Дворянська вул. продаються окремі №№ „РАДИ“.

Сьогодні ТРЕТИЙ день Після інвентаря на 6 днів з 9-го по 14-го янвря 1912 р.

Роспродажа всякого краму, що знаходиться в крамниці з великою знижкою 10% 20% 30% 40%

Р. М. ГЕРШМАН Прорізна 2, телеф. 282.

Приймається передплата на 1912 рік на українську газету

„РАДА“

РІК ВИДАННЯ СЬОМИЙ.

Газета політична, економічна і літературна. Виходить у Києві щодня окрім понеділоків і двічі після великих свят. Рада має широку програму, як звичайні великі політичні газети: дає огляди життя політичного, громадського, економічного на Україні, в Росії і за-граніцею; друкує фельетони, а також статті критичні і твори красного письменства.

Ціна „РАДИ“ з приставкою і пересилкою в Росії:

на рік	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25 65.

Передплату на рік можна виплачувати частками в такі строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., на 1 янв. 2 карб., на 1 марта 2 карб. і на 1 мая 2 карб., або по 1 карб. що місяця впродовж першого півріччя.

Городський Театр. Дирекція С. В. БРИКІНА. Сьогодні, 11-го Янвря „Князь Игорь“ Уч.: д-ки Вишеська, Славська, Рабчинська-Кронь, Каченовський, Узуханов, Шидловський, Лещетинський і балет під оруч. М. Новикова-Кочова. Поч. в 7 1/2 г. веч. Завтра, 12-го, бенефіс А. Л. Каченовського—„РУСЛАНЪ І ЛЮДМИЛА“. В пяті, 13-го, І-а, „ТРАВИАТА“, 2-а, „БАЛЕТН. ДИВЕРСИМЕНТЪ“. В суб. 14-го, „САМОНЪ І ДАЛИЛА“. В неділю, 15-го: ранком по загальн. ціні. вист. учнів муз. школи Н. В. Лисенка клас. арт. Імп. теат. М. В. Зотова. Вечер. по звич. ціні. в 14-й раз „КАМО ДІ ГРЯДЕШІ?“ (Quo Vadis). Квитки на всі вистави продаються. Незабаром буде бенефіс О. І. КАМОНСЬКОГО.

Музично-драматична школа М. В. ЛИСЕНКА

І-ша ЗУБНА лікарня. Прохання приймають щодня в канцелярії школи, прийомні іспити 7-го янвря з 2 год. дня. Навчачі: ва. фортеп'яно—П. Дирендор, Н. В. Волеська (скін. курс фортеп'яно) гри у проф. Лещетинського, М. І. Комаєв-Гачьна. Кі. скрипки—Е. Н. Гонсовська (Давреатка Моск. Конос). Кі. спіяє: М. В. Зотова (б. арт. Імпери. театр), Е. Е. Сторож (б. арт. Імпери. Київськ. опери), Е. А. Муравіова (б. ст. ачт. Імпери. театр), Муз. школа) Кі. драми російської М. М. Старицька (артистка) і Г. П. Гаєвський (режисер театру „Солодочень“). Кі. драми української М. М. Старицька і К. Ф. Сележнинський (артист). Кі. театр. муз. гарм., контр. і ендик. муз. Г. Л. Люрицька і К. Ф. Сележнинський (артист). Кі. теорії муз. гарм., контр. і ендик. муз. Г. Л. Люрицька і К. Ф. Сележнинський. Обов'язкові предмети: Лект. Г. В. Александровський, засл. проф. І. А. Скорський бомирський. Обов'язкові предмети: Лект. Г. В. Александровський, засл. проф. І. А. Скорський бомирський. Лект. І. М. Штещенко.

Театр Городського Народного Дому Група українських артистів М. САДОВСЬКОГО.

Сьогодні, 11-го янвря у 6 раз „Брат на брата“ на 5 д. Галицького. Завтра, 12-го, оперна ГАЛЬНА муз. Моношки, пер. реж. Саловського. У п'ятницю, 13-го, у 3 раз І. Гордіна ЗА СИНІМ МОРЕМ. У суботу, 14-го, ЧАРВІНИЦЯ. У неділю, 15-го янв.: ранком від 10 до 60 к. СОРОЧИНСЬКИЙ ЯРМАРОК. У вечір БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. У понеділок, 16-го, по цінах від 10 к. до 1 р. 20 к. БЕЗТАЛАННА. Квитки продаються. Початок о 8 год. вечера. Відпов. режис. М. Садовський.

ПОТРІБНІ негайно на провінцію, два до-свідчені счетоводи на відпові-далньні посади і два конторщи-ки. Подання і відомости про себе надсилати ТІЛЬКО ЛИСТОВНО (без долучення марок на відповіді) по ад-ресі: Київ, контора „Рада“ для Р. Р.

Принажують! Наближається час приїзду англій-ських гостей і з кожним днем прихо-дять звістки про вивчення закулі-сної сторони організації і мети по-їздки. Почалося з того, що один з уча-стників делегації вилучив протест проти способу складання делегації: виявилось, що у склад її допускають лиш осіб комусь особливо приємних. Тепер ходять уперті чутки, що при приїзді не буде жадних політич-них промов, а лиш „ділові“. Сподіваючись, що приїдуть пред-ставники демократичної Англії—ви-являється ж, що приїдуть гості ко-мусь приємні і потрібні. Уже одно те, що до приїзду при-хильно відносяться лиш націоналісти та октябристи, показує з представни-ками яких англійських кол матиме ді-ло Петербург. Мимоволі приходять в голову дум-ка, чи не хоче використати наша дум-ська більшість приїзд англійських го-стей в цілях предвибірчої агітації: ми, мовляв, великі прихильники англій-ського парламентарізму! А що таке англійський парламентаризм? То знає кожна хоч трошки політично вихова-на людина. Але навряд чи хто піде на таку принаду. Це, очевидно, розуміють і наші „парламентарії“, тому вони, в цілях підняття своїх „шансів“ порі-шили внести до розпуску думи про-єкти військової реформи, страхува-ня робітників, скасування виїзкових ставів, незаймаючої особи. Ми не думаємо, щоб панове октяб-ристи це робили шире. Не така вже в них вдача! І не раз вони показу-вали своє „лице“! Кожний „порив“ їх до поступу завше носить і носитиме дитячий на-ївний характер: немає сумніву, що ко-ли б навіть допустити неможливе—а саме прийняти думкою октябристських законопроектів, на це не має часу—ві всі наведені предвибірчі цяцьки застрянуть у Державній Раді. А приймати виборця на тому, що „мовляв“, ми шире бажаємо незайма-ючої особи і всяких благ, та тільки Рада не дає, навряд чи вдасться „го-сподам положення“!

Перша українська артистична ви-ставка. (Києв).

Малярство—тут артистів уже бага-то і через те, за браком потрібного місця, ми не маємо змоги розгляда-ти кожного з них—обмежимося тіль-ки більш-менш видатними майстрами або такими, що вже обминули їх ні-як неможна; других же на який час залишимо з надією, що й вони швид-ко зробляться видатними... С. Васильківський, всякому добре відомий художник з доброю ритмо-чною технікою, з світлим яскрави-ми барвами, з рижоманітним змістом своїх картин. Таким його знали всі, хто цікавився мистецтвом, але те, що він виставив тепер, ніяк не під-держує його слави. Виставив він аж 30 №№, і це єсть не що инше, як його стара збірка українських дер-жков, будиноків та орнаментика, все це старовина, між якою дві три старезні картини, і ніякої свіжої речі! Тут щось та не так, не спроста! Я певен, що за ним трауном кри-ються більш-менш реальні причини. До цього часу українські артисти повинні були пристроюватись до вся-ких художніх російських товариств. Статуси тих товариств або цілком за-бороняють своїм членам виставляти картини по інших товариствах, або ж не забороняють виставляти ті карти-ни, котрі не продались на їх вистав-ках. Певне через подібні заборони й не міг д. Васильківський виставити на українську виставку щось краще за свою стару спеціальну збірку, кот-ра для тих двох товариств, де він лічилось членом, не має ніякого інте-ресу. Розуміється, товариства, до яких належить д. В., дають йому добрі захистні засоби, а українська вистав-ка тільки що народилась і тих засо-бів не дасть, та ще й невідомо, чи організується постійне товариство українських виставок, чи ні, і через-те випускати журавля а рук та ганя-ти за синцею в небі непрактично... А проте дивись—що робить такий небезпечний стан речей, така перехова-да два—чи не шкода ж то, що відомий

„Ново славянофильство і ук-раїнство“.

Остання книжка „Літературно-На-укового Вістника“ принесе цікаву й сильну статтю М. Грушевського „В славянських обіймах“, яка робить висновки із відеосія, що утворився в останні часи між українством і но-вим славянофильством і з виступом д-ра Крамаржа перейшли в нову фа-зу розвитку. Критика погляди і за-ява отия духовного і проводира но-вого славянського руху чи славян-ської політики була переважно в особу самого д-ра Крамаржа, квалі-фікуючи його погляд як взагалі політична австрійського і російсько-го можновладця і капиталіста. Проф. Грушевський переносить питання в иншу площу, він дає перегляд всього неославянофильства і, показавши його моральну, громадську і історичну не-стійність, кличе українців відсахну-ти від діячів славянського „серед-отів'я“ за для потрібних нам про-

до життя славянських організацій. На Росію російські славянофіли і славянофіли інших країв почали ди-вися як на вибрану Богом держа-ву для боротьби в одвічний запек-лим ворогом славянства—німцями, і весь Західній Європі, з її багатою духовною і матеріальною культурою, протиставили Росію а її своєрідною культурою, релігією і національним духом. В увазі західних і південних славян зростає гіперболічний образ великого східного колоеса, який на своїй території помістив би скільки разів всю Славянщину, який владо-брав був зброєю 1848 і 1877 року. Но-ве славянофильство зробилося реак-ційним, бо воно цілком власне звер-нуло політичну силу, імперіалістичну енергію Росії і готує все поклянути-ся її бюрократичному унітаризмові, „сильній власті“ і всім атрибутам політичного режиму, як гарантіям тої політичної сили... Значить в цей побожий настрій славянофильств демократичні національні домагання українців несуть турботний елемент, бо ослаблення виключного значення

укр. художник, тоді як з великими труднощами і численними перешко-дами якось таки улаштувалось своя національна виставка, котрою хочемо маніфестувати своє укр. мистецтво, в та-ий час віддає у російські товари-ства найкращі свої картини, а для національної укр. виставки вишуку-є по старих шухлядах старі поторгані вже за 10—15 років лежання дрібно-чички. І чи це ж одні Васильків-ський таке зробило? Думаю не менше половини тих, що виставили, от і до-рікайте „малоросам“, що дали дерка-чи від українців, коли й ці маніфе-стували тут здебільшого тільки з свої-ми хвостиками. Як би не оці причи-ни, то хіба б така була „перша укра-їнська Артистична виставка“—як ви думаете?

Іван Бурячок—художник доброї школи рисуюнок де його найкращий за-соб, він розуміє типи й дає їх у своїх невеликих картинках і дуже шкода, що імено у невеликих кар-тинках, бо в такій підготовкою, яку-має він, тріх сидів над такими річ-чями і не показати всієї своєї моці! Його „Несподівані гості“, „Гармаші“ і „На ворога“—це речі, котрі не о-ставляють сумніву у його таланті і здібностях, але одно йому дуже шко-дить: це якийсь темносірй колір, від котрого він не міг видітись навіть у своїй найкращій речі „Гармаші“, ду-же правдива й типична сцена а вій-ськового побуту заборозчій. Один з гармашев переважає поравну руку товаришови, а той, очевидно, одлучкає якусь шутку, бо всі сміються. Кар-тинка цілком заслуговує того, щоб її купив якийсь український музей—бажалося би, щоб поряд з нею сто-яла у тому музеї і „На ворога“—кінці заборозчій летить на ворога. Але тут досадно невадала голова панотця, він все тут розколюва, треба його пере-робити і тоді безперечно вся картина багато виграє. Гр. Дядченко виставив теж, оче-видю, тільки те, що випадково по-розшукував між всякою старовиною. Роботи його оригінальні, маіра своя, вироблена довголітньою практикою. Рисуюнок дуже добрий, але все те, що він виставив,—дрібнички. Сила а у чоловіка, а праць чомусь немає.

державної народності, великорусів, порушувало в уяві західних поклонників славянського колола коли не цілий, то цілий лад Росії, той лад, мовляв, що зробив з неї величезну державу.

Додати треба, що на всіх славянських урочистостях російські славянофили ані трішки не стидяться вдарити в слух і очі словянських „братуха“ декламаціями „pro domo sua“. „Сь Востока вспыхнул свѣтъ на мѣсь славянства“, „наше червенство во всем славянскомъ мѣрѣ останется прочнымъ при развитіи современнаго государственнаго строя“, „государственность Россіи должна быть привлечательною для всѣхъ славянъ, чтобы они могли объединиться“—мовляв недавно. Українство в гармоничній всеславянській концепції виявляло різкий дисонанс: „Не дуже все благополучно в данському королівстві“. Не тільки непевні елементи неославянства, а й люди порядні й чесні і культурні почали ширити думки про повну безгрунтовість українського руху, про нашу крайню національну заігалість, а згодом на відчутно грунті поголосок про безгрунтовість українського руху посиною було гідке сім'я клевети про польську інтригу, австрійську політику і пруські марки, якими держаться невеличка купка „мазепишів“.

Іще відносини офіційної Росії до Польщі не можна ніяк зігнорувати, бо поляки як нація роблять сильний опір германізації і дуже популярні на Заході, підносять голосні протести проти урядових утисків,—значить треба всі сили покласти на помирненні офіційної Росії з поляками. Тоді славянство робиться великою силою в боротьбі з німцями, і неославянофили робили багато заходів аби своєї мети досягнути. Ог, як би поляки дали волю російському панрусизмові в Галичині, то допомогли б австрійцям україні, то їхні національні домагання знайшли б більше прихильності в офіційних і нішо-офіційних кругах російського суспільства. Як бачити чатая ми обертаємося тепер в сфері чистого політиканства, занадто складного і штучного і хитро-мудро абзодованого, щоб самому од внутрішніх своїх хиб не розвалитися; навіть, як би штучна будівля неославянства була виведена і в ідеальною політиканською майстерністю, то все одно вона розвалилася б від свіжого подуву здорового розуму мас. Ну, а поки що відносини поляків галицьких до віденського уряду, теж занадто складні, внесли руйну в часове всеславянське солідарність. Підтримувати русофілів в Галичині виходило трохи небезпечно для себе самих і польські адміністративні кола мусіли підтримувати наперші не тих москвофілів, що їх поблагословила на зовсім „русоку“ діяльність гр. У. Бобринський („Прикарпатська Русь“), а смиренних, законопослушних і лояльних австрійських підданих „старорусинів“ („Галичанців“). Цього було досить, щоб російські націоналісти вдарили на гвалт а приводу „ураженія русскаго элемента“ в Галичині. Новокурсників не підтримала адміністрація, старокурсники занадто мляво вельду свої оцарни,—в результаті москвофіліство має всього двох

послів в парламенті, а згода поляків а Росією знов зійшла в черги дня.

Отже вже пів року робляться заходи неославянською політикою, щоб австрійський уряд дав спокій галицьким русофілам, щоб підтягнув українців, а щоб польське громадянство терпіло ширення „великоросійства й православія в Галичині“. В той же час утатами д-ра Крамаржа неославянська політика звертає пильну увагу російського уряду і націоналістичного громадянства на українську „небезпеку“ в Росії, яка гондується впливами в Галичині. Таким чином д-р Крамарж хотів би потрібного удару українцям—з боку поляків, росіяни і в середині, хотів би скріпити прийманий для неославянства панрусизм і помирити офіційну Росію з поляками, теж дуже потрібними для мети неославянофіліства. Чи удається польським політикам і всяким їх підголоскам досягнути мету цієї подвійної гри: налякати австрійське правління Росією і зловити російських націоналістів на українську приваду, де питання, і навіть дуже сумнівне питання, в огляду, що ця складна гра ведеться так грубо. Такий прояв славянофільського відношення до українців. Кінець кінем „щирість“ Крамаржа можна вважати за річ тактики чи темпераменту, або й слабости затримувачих центрів,—але неприхильність до українства лежить глибоко в усяких тих славянофільських, славистичних, славянознавських кружках“. І цей факт, неприхильного відношення до нас в славянських наукових і громадських колах творить для нас „славянське середостівне“, яке сильно нейтралізує наші успіхи в культурно-національній роботі.

Що робити з цим шкочливим з'явленням? Наші домагання вже далеко переросли програму Коостомарова, Антоновича і Драгоманова, а й на їх було покладено страшні тава сепаратизму, політиканства, „інтриги“ (вони тепер в очах росіяни „реабілітуются“) тому, що вийшло на чергу українства більш радикальне), то річ природна і немінуча, що до сучасного українства ставляться теж вороже. Нам треба освідомлювати ті круги російського суспільства, які це можуть більш-менш спокійно вислухувати наші домагання. Але головне—далеко більше може досягнути громадянство наше більшою уважливістю і добийністю для інтересів української національної, особливо культурної роботи у себе дома, в своїм внутрішнім житті і відношеннях, в своїм малім національним мікрокоосмі *стотирити атмосферу порозуміння і тепла*, яка могла б притягнути росіяних робітників з українськими симпатіями. Оцей високий інтерес до вартостей глибокого культурного значіння, увага й енергія в напрямі культурної роботи вируть нас з славянської моряковини, з славянських обіймів, що сидкуються завадати на смерть наше національне життя.

Ан. Вас.—ю.

Германські вибори.

Що далі, то картина теперішніх германських виборів виявляється все більше. Людність, очевидно, рішучо зневірившись у правдивості обцянок

християнських соціалістів, консерваторів і лібералів. На тісних виборах здебільшого перемагають соціал-демократи, хоча майже всі воли ліберали голосують проти них. У результаті, соціалісти мають досі більше депутатських місць, ніж кожда а інших партій. Порядку число здобутих місць у одиночних партій поділяється так: соціалісти—99, центр—90, консерватори—40, націонал-ліберали—35, поляки—16, антисеміти—14 і імперська партія—12. Досі перше місце на виборах завжде належало центрові, а тепер, як бачимо, воно перейшло до соціал-демократів. Часи мінуться!

Зостається ще 57 перебалотировок. Не може бути сумніву, що й на них соціалісти здобудуть чимало місць. Як видно, дійсність далеко перевершила мрії навіть найбільших оптимістів. Коли перед виборами деякі члени партії пророкували, що соціал-демократи здобудуть на виборах сорок депутатських місць—реальні політики казали, що це фантастичні мрії. А тепер справа повернулася так, що соціалісти матимуть у новій палаті більше сотні представників, а ще можуть увійти в рейхстаг, як найбільші по числу депутатів фракція! Цього ще ніколи не бувало, і такого ефекту медве чи сподівались навіть люди з найбільшою увагою.

Вище ми зазначили, що на тісних виборах ліберали часто й густо голосують проти соціалістів, що значно збільшує вагу їх близької перемоги. А ще треба зазначити, що соціалісти на цей раз витрачають дуже мало грошей на виборчу агітацію й загалом дуже обережно витрачають свої кошти, бо бережуть їх за той випадок, коли уряд, може, розпустити цей рейхстаг за його надмірну „червоність“, і доведеться отже невзабром ставати в друге до виборів—що цілком можливо. При таких умовах перемоги соціал-демократів не можна не вважати явищем великого сіматоматичного значіння.

За останні п'ятнадцять германська соціал-демократія наче втерлася частину своєї привабливості, що в значній мірі сталося через зменшення числа її представників у рейхстазі. Тепер оці всього культурного світу знову звернені на цю партію, таку організовану, могутню й впливову. Розуміється, свого останнього слова партія не скаже й тепер, бо для того ще не настав час, але що в Німеччині, в зв'язку з перемогою соціал-демократів, вступає в нову фабу свого політичного розвитку—це ясно для кожного.

3 газет та журналів.

В свій час на сторінках „Ради“ було зазначено, що офіційна „Росія“ рішуче поєстає проти того, щоб на майбутньому всеславянському гіґієничному з'їзді читалися реферати на всіх славянських мовах, а тільки на „безспорно признанних язиках“, бо, мовляв, як доводити читати на українській мові, то на думку „Росії“, „мазепишів“ політика зробити на з'їзді демонстрацію і при допомозі уряду показати воім українським сепаратизмам, що російський уряд визнає й українсь-

ку мову“. Ці заповідання і страхи „Росії“ зробили вже своє діло. Вільність славянських вчених не згожується в такими обмеженнями, що до мов, і від участі в цьому з'їзді одмовляється, і тільки Крамаржові „Народні Листи“ агітують за з'їзд. Обурюється заповіданнями „Росії“ і проф. А. Погодин, в „Вірж. Вѣд.“.

Що не всіляк засохнуть чорнило—писме він—на гучних описках про всеславянський гіґієничний з'їзд, як вже стало ясно, що всі страхи скептиків починають здійснюватися.

Перш усього, виснажилося, що славянство поставалося новім духаво до цієї вгайки.

Славянська преса зовсім ігнорує цей з'їзд. Я притакую ті часи, коли одна ідея підійшла славянському з'їзду викликала цілу бурю розвацій на сторінках чеських і підносно-славянських газет, і навіть в Польщі знайшла вона вислухання.

Понавши в руки наших октябристів і націоналістів, ця ідея була так скопирована, що навіть гучні привіда фудлаторів сучасного з'їзду, між якими єсть всіма поважні фамилії Бехтерева, Коваленського і шш., не змогли пробити в російському і славянських громадянстві чорного недобрія до того, що виступає під прапором славянської взаємності.

Крім заслуженого індіферентизма, з якими зустріли ідею про з'їзд, з'явилася ще й інша небезпека для нього, якої теж треба було сподіватися в програмі з'їзду говоривало про те, що на ньому матимуть одяково право всі славянські мови. З цього простосенсивний висновок, що коли українці захоче прочитати реферат на українській мові, то з'їзд поставиться до цього, як до яншца цілком натурального, бо, у Львові а де звичайна мова кожного, русина, і коли з Львова приде доктор, спеціаліст по тісних, не можна ж йому заборонити читати доклад на своїй мові. Але цього захоче й доктор з Києва.

Як же одному лаборовити, а другому дозволяти промовляти українською мовою, і хто визнає на себе право дозволяти і забороняти?

А тим часом „Росія“ вже заздалегідь оповістила, що не можна дозволити рефератів на українській мові на з'їзді, на чому всі колом ступили офіційні особи. На їх погляд, це було б ухвалою українського „мазепишів“, деталізацією сепаративних заходів.

Такою жвавою, яка зовсім логічно виходить з пануючого тепер націоналістичного напрямку російської політики, зовсім робить саму можливість нормального славянського з'їзду.

Неминучо настануть всі ті сварки коло націоналістичних прапорців, через які всі останні славянські з'їзди стала просто не-простю оглядинями.

Тра-ба признаєти, що мова проф. Погодина має повну рацію. Українська преса, будучи липш про наукові інтереси з'їзду, ставилася досі прихильно до нього, але коли до науки а Петербурзі російські націоналісти, почнуть підмішувати політику, то тоді відношення нашої преси до з'їзду не може не змінитися.

ПО РОСІЇ.

Статистика середніх шкіл. Міністерство народної освіти закінчило розроблювати статистику відомости про урядові середні школи за 1910 рік. По цим відомостям, в 1910 році державні екзамени в 1-й клас учнів підготовчих класів і сторонніх дітей складало 270,706 душ. Подано прохань про прийом в усі класи, як повідомляють ріжні школи, 10,945. Прийнято в 1-й клас учнів підготовчих класів і сторонніх 26,567. Прийнято в інші класи по екзаменам і свідцтвам 14,606 душ. Не прийнято в 1-й клас за браком місця 6,674. Через теж не-

роботами єсть числі справжні перлини мистецтва. Його надвичайні технічна прямио дивує своєю красою. Його чудовий олівцеві незрівняно смілий,—йому невдому певенні мінливі лінії, він володіє ним мов різцем—ріже зразу міцно і назавше. Отже фарби Мартиновича не йдуть урівень а його олівцеві. Його кольорит теменуватий; він не переважається всіма цвітами сонця. Ця властивість часто буває у визначних рисовальців, що плавають тільки форму. (Матейко й інші). д. М. умів вибирати собі моделі; що він етюд то й тип та ще й який характерний. Багато з його типів мені знайоми і я дявлюсь на них мов на живих і досі.

Ось згадує Ів. Крюковський, ось чумає Хвобар Іванович Мигаль... У 1887 році я нароще поїхав у Веревіаку до д. Мартиновича, щоб на власні очі побачити таки старих людей, що там ще носили настояці запорожські чуприни, (оселедці) іх там було всього двоє. Приїхав туди на Трощині. З пержи Хв. Ів. Мигаль запрошив нас а д. Мартиновичем на обід. Розуміється я весь час очей не зводив з незвичайно мужьяго красавчика, яким дійсно був Хв. Ів. Це був високий стрункий а орлимим поглядом дід поважний а лагідний. Під кінець обіда д. Мартинович упрощав його показати таки мені, як треба поводитися з чуприною, щоб вона наві при роботі не опала а з вуха. Хв. Ів. ніби нехотя зняв її а прослутив—вона сягала як раз до пояса. Потім він підідо до язика указательний палець, провів ним по язичу янпау в гору і почав тим дальш накручувати свою чуприну. Коли вона вже добре завилася, тоді опустил її від ліва вуха і обіваши кругом нього, розшепав скручену чуприну на двоє, просунав туди довгий кінець її, протяг його скільки було можно і опустил на плече. Між іншим дід кавав, що як він умре—то закон велить, щоб чуприна була розчепена і положена вдовж на грудях—ознака, що чоловік мочився всі свої землі діла і йде до Бога; що заворожі як селдія дома або й по зимованках, то повинні були одкохувати собі чуприну, а як йшли на війну, то підстри-

прийнято в інші класи 4,711 душ. Рахувалося на 1 январа 1910 року всього учнів—190,882 душ. (Р'язь).

— Чуття про амністію. Ходять чутки, що до майбутніх через рік свят 300-ліття Царювання Дому Романових будуть завчасу виготовлені великі списки для загальної амністії. Питання про амністію увіходило і в програму політики кабінета В. Н. Коковцева і має піддержку а боку Щегловцова і Макарова. Треба думати, що в першу чергу амністії увійдуть справи про службові недогадлі, справи преес, а також політичні справи не великої ваги. Великим алячникам, політичким і уголовним, будуть зменшені строки яри. Багато селянських аграрних справ буде оповіщено припиненням а забутим. Амністію будуть проводити не зразу. Частину справ мають на увазі ліквідувати, починаючи в часів свят 1912 року.

(С. М.).

— Курси для санітарних лікарів. Починаючи од 16 январа в клінічному інституті Великої Каньгані Олени Павловни, мають одбутися в Петербурзі курси для підготовки санітарних лікарів по поширеній програмі. Тягнуться курси будуть до семестра. Комплект—40 душ. Кошти для організації курсів противоумна ко-мисія міністерства внутрішніх справ дає тільки на один семестр. Потрібні інші кошти. Записуються на курси можна в канцелярії інститута до дня од 1 1/2 до 3 1/2 годин дня. (Петербург, Кирочна, 41).

(Р'язь).

— Огляд литовських газет за 1911 рік. В минулому році в межах Держави виходило 9 нових литовських газет і додатків до них. Два з них припинили. Із старих литовських газет перестали виходити 8. В цьому 1912 році литовці мають в межах Держави 22 газети і 9 додатків до них. Починаючи а нового року газета „Viltis“ виходить трічі на тиждень. В пруській Литві виходять 4 нові литовські газети, в Америці—6.

(С. З. Ж.).

— Голод. Главноуправляючий хліборобством А. В. Кривошеїн офіційно оповістит імператорське вільне економічне товариство про те, що йому треба на протязі 2-х тижнів достати доволн на абор жертв на користь голодних, або цей абор зовсім припинити. Рада вільного економічного товариства на своєму засіданні обговорила по пораді главноуправляючого хліборобством і визнала, що без дозволу на це загального зібрання товариства, воно не має права прийняти ту, чи іншу пораді главноуправляючого. Рада вирішила скликати екстренне засідання вільного економічного товариства 13 январа.

(Р'язь).

Іван Генюк дав тільки дві маленькі картинки: „Двір“ і „Віля хата“—дуже мило зроблені обидві картинки; але це теж рибничка.

Американці Кожага виставив ілюстрації до північній всім відомі перепиані карти, крім того, ілюстрації до „Чорної Ради“ Купіша також всім відомі. Надвичайна любов до своєї праці і надвичайна совісність виконання, але брак доброї школи і через те вражіння від його ілюстрацій мінливе: ось ніби щось зроблено й добре, але предивись а шкода робиться. Проте на публіку його картини й ілюстрації роблять вражіння і роблять своє культурне діло...

Іван Іжакевич, відомий також перш за все як ілюстратор, але це вже художник у цьому фаху, тепер чи не найбільший. По його ілюстраціях в „Ниві“ він знавий усього. Маж тямся ілюстраціями а правдивий Chef d'oeuvre! Він часто ілюструє знавізський період нашої історії і немилосердно її кадациує—наслідок сучасної школи, яка в мистецтві, крім погодінської гіпотези що до українців ишої не признає, це можна прослідити у всіх російських художників за виключенням хіба тільки одного Неврева. Вагаал Іжакевич добре рисує, а в церковній живописі навіть виробив свій власний кітатл. Його композиції—пророки евангелісти і пропоти це типові зразки його художньої творчости. На жаль, він тут нічого не виставив такого, щоб можно було судити про його колорит, а він у його найпівіашиє. Його образи завжде написані майже без тіней і оповиті якимсь сировато-зловистим серпанком. Його робота стравується по всій Україні. Малює він а надвичайною швидкістю і правдивим художнім захопленням, а через те—продукція у його величезна.

Михайло Каленчик—„Колядка про облогу Царь-города“ чи не найбільша картина на всі виставці. Згадаємо її тому, щоб зазначити невичайну сміливість автора, котрий, не маючи ніякої школи ні навіть потрібних знаній, сміливо береться за такі полотна і сюжети і чеше їх з пльач! Отже як це не дивно здається, а в такій сміливості багато а сторін цілком по-

зітвних, згодом пожалуй Каленчик і виробить і буде давати може навіть і добрі картини, а от І. Вурчак, маючи все, що потрібно для таких значних картин, малювати їх не вагається. На жаль а Вурчакм я незвайомий, але мені, по прикметам його картин, здается, що він все збирається, все відкладає до крашчих спрйатливіших обставин, зівчає, жадується на скрутені становища, а картина все не починається, а згодом, коли часу уплине багато, то замісто його картини будуть написані Каленником. Дай Боже, щоб я помилявся і щоб вони обидва малювали Іх як найкраще.

Фотій Красицький. Це ж прямо надивніше діло! Кого б не почав розбирати—все натикаєш на одне і те ж з'являче: художник добрий, сякий-такий немазаний, а виставив або де-що, або й аби що, і так кого не візьми! Яке справді діло публіці, що такий або такий артиста он яка діяч, а що це він тільки тепер дав такі звичайні або й мало значні речі? Іб подавай такого добродія цілком обдбованого, а то скаже: вашому критичному скальшеліві оце ніяк не вірю, ось погострїть та колушпїт ним аж до жавенького, так, щоб аж ніжкамі адрякпав, тоді діло йнше. О, вона жало не знає. Провин не прощає ніяких і жертв потрібує мов той старомексиканський Гескальтеп. От д. Красицький виставив аж 16 №№, а між ними так собі, а нічого собі, а гарненькі, а й гарні, а всі вмієт до ймення Красицького нічого не при-бавляють.

Василь Кривчикський теж що й інші,—всі вони ніби змовились не відставати від товариства і таки не давати на „Українську виставку“ нічого значного, нового, свіжого; правда д. Кривчикський тріхи наче зраднич товаришів і де-що таки дав навіть сягортїше, в своєї закоронної подорожі—„Мавзолей Галліи Пляцидї в Равенні“, „Венеція“, „Удіане“, „Сая-зено“, Верона, „Флоренція“, але всі ці невеличкі етюди зроблені хапачевим, нашвидку і не дадуть матеріалів для того, щоб по них можно було зробити щось уже більше, цільніше. По кількості річей д. Кривчикський ви-

ставив мають не менше 1/4 всієї виставки, мабуть коло сотні №№, бо тільки одних назв 59, а то йдуть етюди р. 1897, етюди р. 1901, етюди р. 1902, етюди р. 1911“. Це художник надвичайно ріжносторонній у його й пейзажі, й марини, й жанрові сцени, як напр. „Ярмак в Ярьєськах“, і кримські скелі, і проекти будівель в укр. стилю й вїткї й орнаментика, всюди він пан; всі його речі несуть на собі печать неабиякого талану і то від малювальних етюдів до сяжених або й більше акварелів, котрі тепер на виставі.

Федір Кричеський брат попереднього, виставив тільки однім одну річ „автопортрет“ але ж що це за чудова робота! По строгости рисунка, по бездоганному розумінню пластички, по ливдоганному виконанню це перша робота на всі виставі. Особливо як це лягати на увагу й те, що виконана вона таким неслухняним матеріалом як пастиль.

І Макушенко після своєї ще академічної програми, або навіть і тих річей що виставляв на Львівській виставі, не дав нічого не тільки краще але й рівного їм. Тепершній його „етюд“ нічим не зворушують глядача, все в них єсть, все зроблено, навіть не нічого зроблено, але чогось до них ставивши байдуже. Неможно користуватися натурою, яка випадково підвернується під руку, хоч би вона була і дійсно „Плещевський герой“ та колиж не цікавий.

Порфирій Мартинович виставив свої роботи за 15 років: з 1873 по 1888, а з того часу і по сей день, через бувшу тяжку недугу нічого не малює. Його цілком і безроздільно захопила етнографія, на сьому полі він також зажив собі немалої слави. Незвичайним здібностямі аумїтя розговорити кожного дядька, діда або бабу дає йому величезний і часто великої наукової вартости матеріал. Надрукований томо його записів найкращий тому доказ. Його цїтують і на його покиналиється ученї фахівці етнографії. Частина чудових малюнків П. М. розбрелась по всяких руках, пропали навіть цілі альбоми чудових рисунків, але більшість їх розуміється, тут на виставі. (53) Поміж виставленима

роботами єсть числі справжні перлини мистецтва. Його надвичайні технічна прямио дивує своєю красою. Його чудовий олівцеві незрівняно смілий,—йому невдому певенні мінливі лінії, він володіє ним мов різцем—ріже зразу міцно і назавше. Отже фарби Мартиновича не йдуть урівень а його олівцеві. Його кольорит теменуватий; він не переважається всіма цвітами сонця. Ця властивість часто буває у визначних рисовальців, що плавають тільки форму. (Матейко й інші). д. М. умів вибирати собі моделі; що він етюд то й тип та ще й який характерний. Багато з його типів мені знайоми і я дявлюсь на них мов на живих і досі.

Ось згадує Ів. Крюковський, ось чумає Хвобар Іванович Мигаль... У 1887 році я нароще поїхав у Веревіаку до д. Мартиновича, щоб на власні очі побачити таки старих людей, що там ще носили настояці запорожські чуприни, (оселедці) іх там було всього двоє. Приїхав туди на Трощині. З пержи Хв. Ів. Мигаль запрошив нас а д. Мартиновичем на обід. Розуміється я весь час очей не зводив з незвичайно мужьяго красавчика, яким дійсно був Хв. Ів. Це був високий стрункий а орлимим поглядом дід поважний а лагідний. Під кінець обіда д. Мартинович упрощав його показати таки мені, як треба поводитися з чуприною, щоб вона наві при роботі не опала а з вуха. Хв. Ів. ніби нехотя зняв її а прослутив—вона сягала як раз до пояса. Потім він підідо до язика указательний палець, провів ним по язичу янпау в гору і почав тим дальш накручувати свою чуприну. Коли вона вже добре завилася, тоді опустил її від ліва вуха і обіваши кругом нього, розшепав скручену чуприну на двоє, просунав туди довгий кінець її, протяг його скільки було можно і опустил на плече. Між іншим дід кавав, що як він умре—то закон велить, щоб чуприна була розчепена і положена вдовж на грудях—ознака, що чоловік мочився всі свої землі діла і йде до Бога; що заворожі як селдія дома або й по зимованках, то повинні були одкохувати собі чуприну, а як йшли на війну, то підстри-

гали Іх так, аби не було зайвого клопоту. Ог по довіжані чуприни надо й знати чоловіка чи вкндеться він у військовий промисел, чи без діла сидить—глянув і знаеш. Згадаю всі ці подробиці через те, що певен—вони мають для художників навіть практичний інтерес. Рисувки типів і етюдів іх фарбами за всяку ціну слід би набуду у д. Мартиновича якомуусь українському музею.

Єфрем Судомора. Від цього артиста завше критика чогось жудтє, та от ніяк не дїждуться і починають уже кривитися на його. Мені здается діло зовсім яоним, д. Судомора уміє находити теми, він має свій власний колорит якихсь сутїнях переливів, він навіть може дати настрій, але в його немає одного, без чого всі пліосі мало варті і він тільки тоді викристалізується в справжнього художника, коли опанує як слід формою, рисунком. А поки що це одна з численних жертв кївської художньої критики, котра збиває молоді сили а глумду і запоморчує де-кого, як от Миколу Орлова, до того, що будучи справжнім майстрами, маючи добру підготовку і доволі дову артистичну діяльність, вони в залежності від цілком випадкових знаків кївських газетних менторів зашишають вироблену всім своїм художнім вихованням маніру, метушаться, видаються в цілком каламутній, але бурхливий потоці декадентства і там захиляються.

Петро Холодний. Чи не один зо всіх учасників виставки дав, мабуть, безроздільно все, що мав у себе готово. Вражіння від його картин приємне, мале—двацилиш на них, ніби отдишаєш—в них справді багато світу, багато сонця, його фарби іскряться своїм весільним теплим колоритом. Як ясно і просто бачити він природу так же ясно і просто переає її. Де які в етюдів написані ніби вже а шпуняним настроєм і поде-куди це вдалось авторові.

Д. Холодний крім пейзажів, малює також і сцени (іваки) і навіть портрети його „Дочка“ внамальована досить уже тямучою рукою. Здається д. Холодний уже а повною вірою і надією на свої художні сили і здіб-

ившими продають картки з малюнок естонської лютеранської церкви св. Іоанна. Під малюнком стоїть напис російською мовою: „Ревель, церковь св. Иоанна“.

— Вилялось, що в одній із поховальних церков—в Церкві Пречистої, священник бере жалування в рік 1 карб. 82 коп.

— Якийсь антрепренер кинематографа в Гомелі надумався запрохати на відкриття свого театру самого Шаляпина. Одмовляючи на телеграму, Шаляпин прислав антрепренерові за своїм підписом картку, де була змальована дуля. (С.З. Ж.).

**ПО УКРАЇНІ
У КИЇВІ.**

◆ В театральну школу німецького в умілості і літературі прийнято 51 учня. Екзамені будуть ще 15 і 22 январа. Сьогодні в 2 г. дня перед початком вчення однавлено буде молебнн.

◆ Штрафи на газети. З наказу п. генерал-губернатора редактора уманської газети „Провінціалъ“ Голосъ оштрафовано на 800 карб. а заміною арештом на два місяці за надрукування в 163 числі газети за 1911 рік статті „Моде или болванъ“, в 165 числі статті „Замѣтки“ і в 166 —передової.

◆ Редактора „Послѣдннхъ Новостей“ за надрукування в № 1572 статті „Ой-ра“ оштрафовано адміністративно на 300 карб. а заміною арештом на 2 місяці.

◆ На урядження клубу городських слугащих. Д. С. Марголін прислав Київському городському голові 500 карб., як першу вкладку на урядження клубу слугащих по Київському городському управлінню.

◆ Зава на хабарі. У Київському окружнн інтелдентському управлінні надійшла заява від поміщика з Катеринославщини, Писарева, і управління маєткя Шкоропа про те, що за допомогою Писарева постачати в інтендантство сіна на 250 000 карб. довірений Писарева дав 1500 карб. хабара. Про цю заяву інтендантство зробило доклад начальству.

◆ Збільшення штату почтових слугащих. Зважаючи на збільшення роботи у Київській поштової конторі збільшують штат слугащих.

◆ Консерваторія у Києві. У Києві в Петербургу надійшла відомості, що справа в завоюванням у Києві консерваторії пробує в вигідному для Києва становищі. Раніш петербургькі газети повідомляли, що питання про завоювання консерваторії рішено на користь Саратову.

◆ В комерційному інституті. П. м. ністр внутрннх справ повідомив, що начальникою краю ген.-ад. Ф. Ф. Трепова, що тих студентів комерційного інституту, які поступили в 1911 році, уувільнено од обдбування військової служби од скінчення освіти.

◆ Арешт авантюриста. Внора Київська сивка поліція арештувала, по телеграмі в Саратов, артиста з кафешианта М. Д. Корєо. Корєо обвинувачують за кілька мошества. Авантюрист признався, що паспорт у його фальшивий. Справжній його фамилія Зильберг рг. Він син заможних бать-

носив, мн би, й повинен би, прийматися за щось видатніше й більше. Його спроба у цьому напрямку— „Іаосик“ нам здається не зовсім удакою через те, що це зовсім не його жанр, він реалист чистої води і в тих обставинах як дома. Дивлячись на його картини, бачиш, що такий артист назад не піде і його не затьмиють ні які ментори, бо сам добре бачить куди йому йти треба.

◆ Степан Чуринський виставив тільки одну картину „Через пороги“. Щось мені пам'ятається чи не академічна це його програма? Мабуть що так! Та дарма. У всякому разі тема складна і для дотепного виконання дуже трудна, бо різні ракурси та всілякі перепетності труднощі певне добре далися у знаки авторів. д. Чуринський уміє нарисувати те, що перед собою поставив: уміє й написати; типи й костюми його запоріжців правдиві, і бушуючі пороги певно в натурі писані, а отже підіть—якось ступінство від цієї картини. Очевидно він П. дуже вже переробив, де там у тому скаженому льоті через пороги так ясно роздливнися хто в чому і як одягнений. Я колись сам перепливав пороги і можу заповісти автора, що крім якихось ніхоту і очаб більш нічого не видно, а щоб у той мент це можна було щось робити у човні, як його запоріжці, то це вже зовсім несправданно уявлення дійсности. д. Чуринський здається вже більше 10—12 років перестав виставляти свої картини шкода, може до цього часу он би як виписався.

◆ Дітя Шувальова в усіх восьми картинах намалював найкраще портрет „Моя мати“. Дивно тільки те, що Д. Шувальова виставив вже давненько, а й доі не виробив своєї оригінальної маніри й логічної техніки в залежности від величини полотна, все його поплутано як нечисаний чуб. Робить він може, та чогось не хоче добре робить.

◆ Іван Труш дуже відомий український художник прислав два невеличких своїх етюдів, очевидно абитільки прийняти участь в укр. виставці і тим зазначити свій духовний зв'язок в Україно. Певно на будучий українській виставці ми побачи-

ків, які живуть у Варшаві. Корєо висловлює по етапу в Саратов.

◆ Висила. Внора вислово за кордон, арештовану в Умані по політичній справі Д. Арпат, якій адміністративну висладу було замінено відомом за кордон.

◆ З Київщини. Збори націоналістів. В Черкасах 8-го январа було друге відрізня націоналістів, призначене для агітації „націоналістичної ідеї“ серед міщанства (на зібранні 7-го январа були виключно „інтелігенти“, числом біля сотні). Про друге зібрання повідомляли оголошеннями, котрі було роздавано коло церкви.

◆ Несчастливий випадок. 8-го январа, у неділю, трапився в Черкасах нащасливий випадок. Переїхали десятилітню дівчину Київські депутата Гаркавєнка, згодом депутат Гаркавєнка покликаний городського лікаря, обслуговує кучера, чи він був не п'яний, але виявилось, що він був цілком тверезий.

◆ З Волині. Явнина. 2-го январа п. р. на явнині, що відбулася в Крем'янці для учнів міських початкових церковних шкіл, осянано досить гарно українських пісень під провідом регента архирейського хора п. Лівченського. 3-го январа, під час читання в читальни лихтарем про козацькі могили (читав Виталий), той же хор виконував азову української номері. Співали: „Ой, у лузі“, „Та туман ярм котиться“, „Ой, летіла горлиця“ та інших.

◆ Цікаво зазначити, що програм читання складено було досить дотепно, так, коли промовець ілюстрував своє оповідання про Дніпро-Славу відповідним малюнком чарівного лихтаря, співали „Рева та стогне Дніпр широкий“. Коли на екрані з'являлись заваиті постаті зубатих лихтарів, що виступали в похід, гарно виконання відомої пісні „Завистали козацьки“ доповнювало загальну картину. Диким дісонансом були слова Виталия про „союзників-козаків“, що нібито були одних поглядів з теперішніми чорносотенниками, та інше бавікання.

◆ З Поділля. Скотівництво. Подільське товариство сільського господарства мало торік 45 заводів племенного скоту; 6 заводів було одкрито в 1911 році. Кожний рік на заводі привозять нові екземпляри скотини. Купують племенний скот переважно у Швейцарії. З 45 заводів племенного скоту—22 заводи сementальського скоту, 7—фрейбургської породи, 2—швейцкой, 11—ольденбургської, 2—голандської, 1—англерів. В 1911 році в цих заводів було продано 70 волів по 200—800 карб. за штуку.

◆ З Півдня України. Душогубство. На хуторі Томашівському, недалеко од Кремнечука, живе дочка-красуня власника хутора. В цю дівчину залицявся два брати Матвіїці. Дівчина вибрала меншого. Старший розгнівався. Менший брат покликав старшого до своєї молоди в гості. Той агідився. Пшли. Коли менший став одчавляти двері, старший брат узяв його ножем; бивши арештували.

◆ Нове селушко-господарське т-во. Головне управління землеустроства й хліборобства затвердило статут Базилівського селушко-господарського товариства, ксантиноградського повіту.

◆ Про цього цікавого художника у весь його зріст.

◆ Степан Яремич виставив три невеличкі акварелі до повісті М. Гоголя „Вій“, дві в цих акварельох зовсім слабенькі, одна навіть цілковий шарж (Буреаки), зато одна акварелька справді дуже хороша і не так виразним як твм настроєм, який передав автор малюнку. Це сцена коли відьма скочила на плечі парубкові, але якуму? у всякому разі не Хомі Вруту, бо у Гоголя як найякініше розказано всю сцену як стара відьма скочила на плечі Хомі Вруту і як він теж стару П. добивав і вже майже умрякуючо вона здалася йому панночкою. Це також не сцена і з псарем Микитом, бо на тому панночка (визна в одежі, а тільки він держав її за голі ніжки. Значить цей малюнок на теми подібні до „Віа“. Дло розуміється не в тому, чи вірно чи ні, передав Д. Яремич оповідання Гоголя, а в тому, що його малюнок справді має спільні риси з фантазією Гоголя, з тією „Чортвчиною“, котра між іншим, тепер у позаі авторів і менторів нових течій мистецтва.

◆ Що це так, можна бачити хоч би з того, що в краткій статті „Кавеск. М.“, про яку ми вже агадували, прямо сказано, що тільки двома художниками держиться вся укр. виставка; це—Кричевський та Яремичев, отже що дав Кричевський і що дав Яремич навіть і порівнювати неможливо... а далі ще обом цим художниками можуть українці пам'ятати і мабуть для більшості радості й гордості українців прибувається ще й таке: „Повітряна Україна не була вь етомъ художникъ кь ней сивновьяго чувства. Овъ промѣнялъ свою родину на Петербургъ, гдѣ живеть и увлекаеться красотами сѣверной природы“. Гордяться українці, що Д. Яремич „не питаєть сивновьяго чувства“—бачте який чудовий приклад для „тоже малороссовъ“, сам Савенко йому заплеще в долоні.

◆ Ми чули від художників Київ не тільки українців, а навіть різних напрямів з інших товариств, що вони добувають себе нби у тяжкому крипальському „ярмі Київських газетних менторів мистецтва, де-які з цих добродіїв, випадково захопивши в

◆ З Харківщини. З'їли ноти. В Харківі, на Новоселівці, у власному домі жила дочка штаб-капітана М. А. Попова, 71 року. Тут вона жила сама дуже довго, ні до кого не ходила і до неї ніхто, навіть квартиру не наїмала нікому, бо не любила людей.

◆ Сусіди замітали, що Попова давно не виходить з квартири і 1-го январа одвідали її, та знайшли труп, який лежав на підлозі, бо в кімнаті не було ні стільці, ні ліжка і Попова спала на підлозі. Ходила завше обдірвана. Коли це була жива, вона втішалась собаками та котами, яких після її смерті лишилися більш 20. Ці коти та собаки погризли Поповій руки й ноги. У всіх кімнатах валились трупи-собак та котів. Повитря од смороду випсоване. В квартирі цілий склад ганчирок, кісток, які Попова абирала на вулицях.

◆ Гірничя промисловість. За перші 10 місяців минулого року в doneцькій басейні видобуто 955,88 мил. пуд. камяного вугілля—більше проти того же періоду попереднього року на 169,45 мил. пуд. або на 21,3 проц. У тім часі власне камяного вугілля видобуто 824,35 мил. пуд. (+149,64 мил. пуд. або 22,2 проц.), антрацит—141,53 мил. пуд. (+19,81 м. п. або 16,3 проц.). Кокеу за той самий час видобуто 166,82 м. п. (+32 16 м. п. або 24 проц.), брякетів—280 м. п. (+4,98 м. п. або майже 2 проц.).

◆ З Катеринославщини. Діяльність земства. Олександрівське повітове земське зібрання постановило завести наукові командирки агрономів і приваичило 2.000 карб. на організацію селушко-господарських курсів для селун-хліборобів. Зібрання постановило також, щоб видавалась губернська селушко-господарська газета і щоб головне управління землеустроства й хліборобства з меншими труднощами видавало меліораційні позвітки. Усього на економічні й хліборобські справи аїбрання призначило 43.000 карб.

◆ З Херсонщини. Конфлікт. Херсонський губернатор уладував недавню конфлікт в мідевою городському думою. Він домагався, щоб дума побільшила асігновку на поліцію на 20,440 карб. Дума одмовилась. Тоді губернатор видав обовязкові постанови, після яких обивателі заклопотались, бо їм приходилось самим караулити свої дома. Зробили справку: чи можна видавати такі постанови, які зміщують в приватне господарське життя обивателів. Виходило, що не можна. Губернатор же посилаєся на становище побільшеної охорони.

◆ Душогубство. В Херсоні між громадами Бєважком та Рекрутском виявила суперечка, після якої вони почали стріляти одия в другого. Рекрутсько Бєважкою вбив.

◆ 600 випадків. В Одеї в 1911 році було 600 випадків замаків вкороти собі віку, кожний раз було викликаю карету скорой помочи.

◆ З Кубані. Арешт. В Армавирі поліція арештувала бившу п'ятилітнюво хлюпчака Туманова—тринадцятилітнього зловдія-рецидівиста Амбарумова, який продавав на базарі одужу абитого.

◆ своєї руки критичну пугу і хвиськаючи нею на всякого, хто не скаже під їх псевдо-критичне белькотання, частенько звертають слабодухих з прямого і ясного шляху індивідуальвої творчости. Панове ментори в самоупевненям і самовихвалениям вилкують, що нби то тільки вони оди обороняють й виховують нові гасла; і нові течії мистецтва. От як нездимавчесь, вони разом з тим незвідомо руйнують то ганьблючи, то замовчуючи всіх тих, що стоять на власних ногах і не приймають на повну віру їхньої белькотні. Вони проповідують, що „правдиве мистецтво“ повинно обминати всякі „поважні теми“, теми с. історії, філософичні теми, події історичні, батальні; і окремих діячів того чи иного народу, вони повинні обминати також і сучасні історичні події, а також хоч би й найцікавіший жанр, а що вже етнографичні типи, постаті характерні, типові головно чи якісь там старі будвали, то й казати не варт; все це не має для „правдивого мистецтва“ а ні найменшої ваги.

◆ Через віщо ж це так? а от бачите через те, що все те старе лахмієть відноситься швидко до якихось або наукових дослідів або до спеціальних розвідок, до музеїв або вярешті до кумедних збірок всяких „манів“. Ще чортвчиною та загальво-малареськіх фото-барвисті ієрогліфи, та „женское глолобале“ у шапобі, а особливо там де „лубничкою“ тхне. Соромітські позы, найогидніші стиднї сцени, всякі психоаналогічні вивертї от де признається за чисте, святе, нове, мистецтво, за нові течії його, за нові шукання, нові ще невідомі людям краси.

◆ Правда ж які прекрасні слова і хто б від ними не піднісався? але подивіться—що ж ці слова прикривають. Не далеко ходить!—от в останньому 12 № „Искусства“, той же добродій, що „промѣняль свою родину“ яка „не будить вь немъ сивновьяго чувства“, вихвалюючи на всі боки одного з сучасних стовпів і провіднів „сучасних нових течій мистецтва“ К. Сомова, якого теж печатно характеризував відомий художник Рєпін, кажучи, що він має „острий характеръ уиадка, бідний

Економичне життя України. 3 життя українських товариств.

◆ Селянські заробітки. У звязку з занепадом дрібного хліборобства, побічні селянські заробітки з кожним роком розвиваються, власне—поширюються на Україні все більше. Розвитку немає, бо через брак коштів селяне не мають змоги поліпшувати техніку своїх промислів, а через невідповідні умови продажу—заробіток селян дуже мізерний. Зате зростає з кожним роком число селян, що звертаються до побічних заробітків, як до єдиного засобу істнування, а це ще більше погіршує справу, й без того доисті кепську.

◆ До яких тільки заробітків наші селяне не беруться! Та все не на велику користь воім й виходить. На Полтавщині, напр., по де-яких селах дівчата що-весни збираються в гуртки й беруть в околицнх панів тютюнові лєвади, засажуючи їх з половини. Умови такі: половину приробленого тютюну віддають панові по 50 або 70 коп. за пуд з своєї половини; днів по 5—6 кожна дівка повинна відробити в жнива коло молотарки. З весни й до осени живуть вони у пана де-небудь у повіті, бо ходити до дому далеко; такти купують і готують собі їжу. Минулого року з одного села, прилуцького повіту (с. Манжосівка) вийшло три гуртки: два з них заробило нічого собі—карбованців по 60—80, а останній заробив по 28 карб. Тютюн минулого року не вродив через майові морози та спеку, й гурток той думав, що коли подержать його довше, то він буде дорожчий. Раніше продавали по 4—5 карб., а як подешевшав, то довелось продавати по 3 руб. 50 коп. за пуд. Такий був заробіток за ціле літо праці.

◆ На Поділлі, в багатьох селах віницького повіту селяне жнуть по ставках рогузу, з якої потім плетуть кошики. Працюють, ізцаян на човнах, з серпами, привязаними до тичинок. Промисел кошкарства найбільше поширений коло Віниць, в селах Віницьких-Хуторах, Шітків-Тенеках, Хижинцях та інших. У перших двох селах нема такої хати, де б хто-небудь з старих або малих не плів кошик та ще в довгі осінні вечори. Де-які селяне, що добре тримаються тільки одного цього заробітку, вють очерет з других сел, закупивши який-небудь ставок за 20—50 карб. У селі Шітків-Тенеках є такі майстри, що своє плетіння й на кустарній виставці посилали, одержавши награди або похвальні листи. Один селянин, напр., дістав премію за дуже майстерно сплетені скороходи.

◆ От, не зважаючи на таке поширення кошкарства й на таку гарну роботу, й досі ще не чути, що селяне продавали свої виробї самі, без посередників.

◆ Скупщики наживаються, не тільки збираючи по хатах кошики одиними й десятками, а й на тих, що цілими фурами запрянують їм. Порівнюючи працю скупщика й працю вирібника, праця останнього вває—як не втрое—більша, а заробіток на стільки ж менший.

◆ Гутова праця й допомога з чийого-небудь боку, хоча б з боку земства—могли б сильно поправити становище селян, що живуть з побічних промислів. Але кооперація не так то швидко розвивається, а земства дбають про все, тільки не про допомогу селянам.

◆ як бачить читач, не „разказець“, не еротиам, а справжня сцена І. Ганаварів. Під картинкою підпис: „Inh.it.“. Очевидно, щоб кожен покушав того змісту і подумав, що там буде, за там подологом. Очевидно, правдиве високе, святе мистецтво“ в малюнках його представників, стовпів нових течій, нових гасел і нової, ще невідомої людям, краси. Читач бачить тепер, що українська виставка, яка не має й наітку на щось подібне, не може викликати злочуття і цілком спокійного безстороннього бажання розглянутись в ній, найти щось путяще,—після лубнаварних сцен, вова, розуміється, в найкращому разі буде здаватися або „старостівчиною“ (ше й спасибі за це!), або ж ментори будуть казати, що крім Яремича та Кричевського всіх інших учасників „искусство не коувалося“. Що ж, це й арозуміло, бо по всім ліній Київські ментори мистецтва визнають тільки „святоє искусство“ п.п. Сомових. Отже не бийте, панове артисти! Пригадайте чудовий вірш Шевченка, де він, у прибираною підбому ж становищі, між іншим, відповідає: „Теплий кожух, тільки шкода, не на мене шитий... Хоробливий доктрина сучасних найновіших течій „святого мистецтва“ вас це не стурбує. Ви стоїте на реальному ґрунті, а це наслідок великої ступілі. Згадаймо, що наше й старе мистецтво завжди було тільки реальним, через те й мало таких велетнів XVIII віку, як Левицький та Вороникоский.

◆ Мавчи такі певні традиції, що йдуть з глибини віків, нам нічого боїтись за будучину, наше мистецтво на таких підвалинах згодом дійде, відніметься до найвишого ідеального розуміння форм, до найвищої гармонії фарб і кольорів, до найцікавіших сполучень тою всього у конкретних образах, і тоді Україна певне здарить своїх найдотепніших, а може й величких сивдів. Поле рідного мистецтва безмежне, яскраво барвисте поле. П. і гарчимо проминям по лудневого сонця у западному нествітньому повітрі розвітнуть згодом чудські мабуть квітки—таляти гідні самої црекарної України.

На біжучі теми.

◆ Після свят. Е-хе-хе! Минули свята, Наве в арій полетіли. Чом не вийд „куть багата“, Шоб пили, пили ми й Ілї?.. Щоб не думати про будні, Не ставати до роботи, А сидить, жувать на кутні Скільки мога—до охоти!

◆ Завше гості, жарти, співи, Кобач, танці, грамофони, Всі веселі, всі шасливі— Теревелі й забубони... Навіть жінка не гризеться, Не вгодає стусанами, А жаргует та сміється, Колядує з панянками...

За мордоном.

◆ Рєспубліканці після невеликого бою захопили станцію Суджо. Частина імператорського війська пристала до революціонерів. В Шанхай приїхав американський мілардєр Морган, в якого рєспубліканський китайський уряд хоче зробити велику позикку.

◆ Юаншійка прикрадається хворим і звязує на скільки днів одлупк. Коли дінається зречється трону, в Пекин сподівається заколотів з боку місцевих маньчжурів, що стоять за дінацію. Урядові газети сподіваються, що Юаншійка прикладе всі свої сили, щоб піддержати лад в столиці.

Боротьба за гомирль.

◆ Ірландські уніоністи, себ то Ірландці, який в свій час „за вірну службу“ англійський уряд дав усіякі привілеї, не хотять рішуче автономії для Ірландії, бо тоді в них заберуть всі ці привілеї. Але боротьба за гамурль, чи автономію з власним парламентом в Ірландії зростає і уніоністи мусять боротись з ними ірландцями, що обстоюють гомирль. Цими днями збирається міністр Черчль виступити в Бельфасті з промовою в оборону гомирля, але уніоністи хотять перешкодити йому а

◆ як бачить читач, не „разказець“, не еротиам, а справжня сцена І. Ганаварів. Під картинкою підпис: „Inh.it.“. Очевидно, щоб кожен покушав того змісту і подумав, що там буде, за там подологом. Очевидно, правдиве високе, святе мистецтво“ в малюнках його представників, стовпів нових течій, нових гасел і нової, ще невідомої людям, краси. Читач бачить тепер, що українська виставка, яка не має й наітку на щось подібне, не може викликати злочуття і цілком спокійного безстороннього бажання розглянутись в ній, найти щось путяще,—після лубнаварних сцен, вова, розуміється, в найкращому разі буде здаватися або „старостівчиною“ (ше й спасибі за це!), або ж ментори будуть казати, що крім Яремича та Кричевського всіх інших учасників „искусство не коувалося“. Що ж, це й арозуміло, бо по всім ліній Київські ментори мистецтва визнають тільки „святоє искусство“ п.п. Сомових. Отже не бийте, панове артисти! Пригадайте чудовий вірш Шевченка, де він, у прибираною підбому ж становищі, між іншим, відповідає: „Теплий кожух, тільки шкода, не на мене шитий... Хоробливий доктрина сучасних найновіших течій „святого мистецтва“ вас це не стурбує. Ви стоїте на реальному ґрунті, а це наслідок великої ступілі. Згадаймо, що наше й старе мистецтво завжди було тільки реальним, через те й мало таких велетнів XVIII віку, як Левицький та Вороникоский.

◆ Мавчи такі певні традиції, що йдуть з глибини віків, нам нічого боїтись за будучину, наше мистецтво на таких підвалинах згодом дійде, відніметься до найвишого ідеального розуміння форм, до найвищої гармонії фарб і кольорів, до найцікавіших сполучень тою всього у конкретних образах, і тоді Україна певне здарить своїх найдотепніших, а може й величких сивдів. Поле рідного мистецтва безмежне, яскраво барвисте поле. П. і гарчимо проминям по лудневого сонця у западному нествітньому повітрі розвітнуть згодом чудські мабуть квітки—таляти гідні самої црекарної України.

◆ Опішннський Гончарь.

цьому і коли навіть властиво, то і „акра- сти“ міністра і продержати його в полоні, поки це потрібно буде для них.

Останні вісти.

(З газети та по телеграфу).

Державна Дума.
ПЕТЕРБУРГ. Вчора відкрилась остання сесія Державної Думи.

Державна Рада.
ПЕТЕРБУРГ. 9 январа під президентством Акімова відбулось засідання Державної Ради. Встановлено встановлення пам'ять померлих членів Шамшина і Вутовського. Першим обговорювався доклад комісії законодавчих міркувань про виплату з фінляндської казни грошей в державне казначейство замість одбування фінляндськими громадянами військової повинності. Комісія радить привнести законопроект без всяких змін.

Грім тїєї думки, що видання цього закоу загально державним порядком зайве, бо його можна видати в порядку місцевого законодавства. Широкої верстви фінляндці, на чолі з місцевим народним представництвом, не визнають за цим законом обов'язкової сили. Голова привняє промовця, кажучи, що коли він хоче піддержувати негативне відношення до вже виданого закоу, то це не до речі. Грім заявляє, що він вважає видання цього закоу помилкою. Голова знову привняє промовця. В кінці Грім радить одкинути цей законопроект. Барон Делінгаузен радить внести поправку, що законопроект має силу тільки для тих фінляндських громадян, які живуть в Фінляндії. Президент радить довести, що законопроект не грить несправедливості до населення Фінляндії. З приводу цього закоу ініціативу Верховної влади оповіщено одкрито, через це не може бути речі про те, як видати цей закоу, чи в порядку загальноімперського, чи місцевого законодавства. Грім каже стат-секретаря Кокондєв—проявить поради Верховній владі вяти свою ініціативу назад. Ні уряд ні Рада на цю думку не пристануть. Законопроект складено дуже прихильно до населення Фінляндії. Населення Росії оддає вітчанні своєю молоді і платити видатків по обороні по 41/2 карб. в душі, а Фінляндія платитиме тільки по 4 марки в душі. Отціоносний думає, що законопроект несправедливий до населення імперії. Визначають проект дуже прихильним до фінського населення. Стішиский з одnodумцями обняє голосувати за прийняття його, порадивши таку формулу переходу: „Законопроект тільки хочасти розрішає питання про урівняння воїнського тягарю між населенням фінляндської окраїни і інших частин держави; розмір щорічної виплати малий а через це рада сподівається, що дальші заходи буде направлено до більш рівнішого розподілення цього тягарю між обома частинами держави“.

Законопроект прийнято без змін в редакції Д. Думи.

Вігуні парламентського життя.
ПЕТЕРБУРГ. Думу розпущено буде воеім в кінці мая.

Вибори в четверту Думу одбудуться в сентярі. Одкриття четвертої Думи двадцятого ноября.

Всякі звістки
ПЕТЕРБУРГ. Помер професор воено-медичної академії Івановський.

Завтра сподівається приїзду в Петербург англійських гостей.

Самарському губернському земству асігновано авансом 200,000 карб. на заведення шкільних столових; уфамському губернаторові—250,000 карб. на громадські роботи, 130,000 на перевозку хліба і 80,000 на лісні роботи; казанському губернаторові 700,000 на громадські роботи, 100 тисяч на лікарсько-харчову допомогу і 115,000 на шкільні столови.

МОСКВА. В Сергієвому посади один обиватель прийшов на маскарад з шарманкою і малпою, демонструю Д. Думу і Пурішкевича. Шарманку і малпоу конфісковано. Обивателя тягнуть до суду.

Губернське земське зібрання асігнувало на допомогу голодним 5,000 карб.

ЗА КОРДОНОМ.
Всякі звістки.

ПЕТЕРБУРГ. З Берліна повідомляють, що після балотировки 9 январа всього вибрано 364 депутата. Між ними 99 соціал-демократів, центра—91, німецьких консерваторів—92, націонал-лібералів—37. Решта—по кілька душ од інших партій.

З Тавриза: В Тавризі покарано управляючого акціями зборами в Перей вірменина Петрохана, який організував напади на російське військо. Кара для обуряла вірмен, що живуть в Арменістані. Туди послано чотири роти на той випадок, коли б там почався заколот.

Література, наука, умілість і техніка.

— Нове видання творів Т. Шевченка. Російське видавництво—Русское книжное товарищество „Дьятель“ друкує і незабаром випустить в продаж нове видання творів Т. Шевченка в чотирьох томах з портретом Кобзаря.

Це видання Шевченка вийде під редакцією відомого сучасного російського критика Кораія Чуковського в Петербурзі.

Видання рокишне на гарнім папері і араву вийде в палітурках ціна кожного тому 1 р. 75 коп.

— „Оповідання з історії української землі“. Львівська „Просвіта“ видала другу книжку Миколи Залізняка під загальним заголовком—„Оповідання з історії української землі“. Перша під цю самою назвою вийшла ще в 1909 році.

— Санітарно-гігієнічний часопис. З нового року у Львові почав виходити під редакцією д-ра Євгена Озаркевича перший український періодичний часопис, присвячений санітарно-гігієнічним справам. Назва часопису—„Здоров'я“.

Театр і музика.

— Труппа Б. П. Гамазі перїхала в Каменця в г. Сороки, безарбайство губ. В Каменці труппа мала на круг 260 карб.

— Труппа Б. С. Замовського грає а 1 январа в г. Мінську, в театрі „Париж“.

Лист до редакції.

Шановний добродію ц. Редакторе. Не одмовте надрукувати в Вашій поважаній газеті цього листа:

Український гурток Вестужевських курсів висловлює щирю подяку дд. Е. А. Браїдовській, С. А. Магалеєвській, Н. К. Толмачевій, К. С. Феодоско-Гловецькій і дд. А. Аверченку, Г. С. Абрамеєву, В. К. Карову та М. М. Шеремету, які ласкаво згодилися взяти участь в вечірці 31-го студія 1911 р., і своїм артистичним виконанням сприяли успіху вечірки.

З пошаною рада гуртка.

ДОПИСИ

(Од власних кореспондентів).

ЧЕРКАСИ. Зібрання націоналістів з участю А. Савенки. Заснований в Черкасах одділ Всеросійського Національного Союзу, що одкритий був в-осени минулого року при близькій участі А. Савенки, скликав другі збори 7-го январа ц. р.

На зібранні було прочитано „справодання“ про діяльність Державної Думи депутатом М. Р. Гаркавенком. А. Савенка, що спеціально приїхав з Києва, промовляв „про народне представництво й кадетську партію“. Зібрання не було таким численним, і на половину, як при одкритті. Значна частина одвідала зібрання „по шкурним міркуванням“, або з цікавості.

Педагогам городських шкіл прийшло, звичайно, бути тут „по долгу службы“, бо президентом черкаського одділу „Союзу Націоналістів“ є інспектор народних шкіл Д. Плескій.

Зібрання мало на меті підготувати членів черкаського одділу націоналістів до агітації при майбутніх виборах у Думу й само носило агітаційний характер.

Депутат Гаркавенко старався вправдати мляву діяльність Думи всякими докорами на адресу лівих депутатів, що вносили у законопроекти багато поправок, немилых націоналістам, і цим заставляли гайть багато часу на те, щоб „одіти законопроекти“. Все „справодання“ депутата носило характер оповідання про свої вражіння при пробуванні у Думі.

Перечислюючи законопроекти, які обмірковувались у Думі, депутат Гаркавенко докладно не окаяв нічого ні про один з них. Перелічивши загальну суму законопроектів за 4 роки, що досягає до двох тисяч, депутат красномовно виправдовує Думу: „Имїя такую уйму законопроектів, Дума не может печь их, как блины“.

Характеризуючи ліві партії, докладчик найбільшню увагу звертав на відсутність у „лівих“ „русской окраски“. Особливо йому немилі кадети, котрі по його переконанню „інтерпріональні, зовсім не рускі“ і „нічого доброго не бажають для Росії“, але вони дуже небезпечні тим, що можуть „завоювати для своєї користи наших политиканів“,—„эту необузданную толпу“.

Про кадєтів окрему промову сказав А. Савенка. Найбільше дістався Милікову—„наймиту Винавера й інших євреїв“. Цей Миліков після лляонського „пораженія“,—каже промовець,—засидав у Парижі на в'язі рядом з Азефом, де обмірковувались способи революційного повстання в Росії й вироблялись списки високих сановників, котрих вона хотїла вбити“. А тепер він домагається того, щоб Державна Дума була законодавчою інституцією в повному значінню цього слова й таким способом при опозиційній Думі законодавча власть могла б перейти до кадєтів—ці „републіканської партії“. Але цього не повинно бути на думку Д. Савенки ні в якому разі, і при виборах у нову Думу треба прикласти всіх старань, щоб у Думу пройшли депутатами „лучше, а не худше“. А Савенка неспокойно дивиться на будучі збори, його дуже турбує можливість опозиційної Думи. „Что тогда?“ Запитає в переляком А. Савенка й закликає зібрання бути готовими до боротьби на виборах.

Листування редакції.

Передплатники № 1108 „Ukr Rundschau“ виходитиме й далі. За точнішими відомостями радимо звернутися до редактора цього часопису Володимира Кушніра, який тепер працює в „Лілі“ (Львів, Ринок, ч. 10).

Тут. д. Валентю. Просимо зйти до редакції. Рощи, передд. № 1468. Запізнилося. Не надрукуємо.

Поправки.

В вчорашньому числі „Ради“ в статті „Ново французьке міністерство“ треба читати замість „—міністр—Міранда“—міністр—Міраман. В театральній рецензії на бенефіс артиста Радина—замість „перед читачем“ треба читати „перед глядачем“.

Справочний одділ.

Календарі відомості. Середа, 11-го январа. Прп. Фелісія великого, прп. Михайла. Сх. сон. 7 год 47 хв., зах. сон. 4 год. 37 хв. Театр гор. Вар. доу. „Брат в брата“.

Оповідання.

Для немовляток, найкраща заміна материного молока, це дитяча мука „АЛЬПИНА“. Продається в авток. автокарських магазинах.

Лікарі та лікарки.

Притулок для породиль акушерки М. І. Дмитрієвої-Лінецької. Під догляд лік.-спец. Прійм. скр. вагіт. і породиль у всяку пору. Мар.-Вознесенська 44.

Зуб на д-каря Б. ТЕТЕЛЬБАУМ, Провіана 24. Прійм. лікарі-спец. 9 год. р. до 9 г. в. Пломб 50 к., приват. зуб. без болю 1 р. Штуці руба 1 р.

Кабінет зубного лікаря Дем'яновича-Цигури. Готель, пламбування і встан. штуці зуб. Прійм. 9—12, 3—6 година Нестерівська, 36.

ЖВАТИВІ

Готель „Україна“ підляє в найми КИМ-НАТИ по міс. і на добу, ведорого Бульв.-Кудр. 34

В СЯКІ

„А. Я. ЗОЛОТНИЦКІЙ“, Київ, Хрещатик, 23, проти почт., телеф. 386. Купує всякі СТАРОВИНИ РЕМІ Платить по найвїшій ціні Справки, цінування—дистовно. Особливо. Там-же купує і жемчугу й коштовн. самоцїну.

УКРАїнська КНИГАРНЯ

„Просвіта“ в ОДЕСІ, Ніжинська, 53. Великий вибір українських книжок дїстовних картот та нот і всяк. канцелярських принадаля. Одліл бланкетних, есперантських книжок та по вегетеріанству. Передплата на всі часописи. Всякія книжки на провінцію виконуються негайно. 27-879-19

В ЛУБНАХ

передачувати Раду і купувати окремих №№ можна у кіоскові Медведовського

ВЕЛИКА
Роспродажа
з 10-го
С. М.
в крам. БІЛІЗНИ І БРИЛІВ
„ЖАК“
В.ВАСИЛЬКІВСКА, 6.
На весь крам, що знаходиться в крамниці знижка до **40%**

Пишуща машина

„КОНТИНЕНТАЛЬ“
„Континенталь“—найкраща машина цього часу, визначється простою і гарною конструкцією і має всі найновіші прилади, котри інші машини не мають. Пише і українськ. шрифтом. На всевітній виставі в Брюсселі 1910 р., та в Турині 1911 р., одержала найвищі нагороди, Grand-Prix. Величавий поспіх всюду. Головні представник для Київської, Волинської, Подільської й Чернігівської губерній
ЕРНСТ ТОРЕДЕР.
Київ, Хрещатик 20. Преис-куранти на замовлення висилаються ЛУБНО. 100-752-16

ПОСЛѢДНІЯ НОВОСТИ

VI-й годъ изданія.
Виходящюю еженедневно между 4 и 5 час. дня и попадающюю на всѣ поѣзда, отко- дящіе послѣ этого часа.
Газета стремится быть интересной для всѣхъ и въ этомъ видитъ свою главную задачу. Въ сжатой общедоступной формѣ читатели узнаютъ всѣ факты внутренней, заграничной, краевой и городской жизни. Сенсаціонные романы, карикатуры и иллюстрації текущихъ событий. Въ газетѣ всѣ новости, появляющіяся въ утреннихъ газетахъ лишь на другой день. Но многихъ провинціальныхъ читателей вводитъ въ заблужденіе то обстоятельство, что вечерняя газета по дѣлѣ доставляется позже утреннихъ газетъ, напримеръ „П. Н.“ отъ 1-го приходить „позже“ утреннихъ газетъ этого же числа, но зато извѣстія, сообщаемыя въ нихъ, вѣдомы въ утреннихъ газетахъ отъ 2-го числа: такимъ образомъ, провинціальные читатели извѣдуть въ вечерней газетѣ новости на день раньше утреннихъ. Газета печатается въ собственной типографіи на ротационной машинѣ и съ 1-января мѣсяца по установкѣ приобретенныхъ наборныхъ машинъ системы „Литонтипъ“ будетъ выходить не позже 4 часовъ дня, безъ ущерба для свѣжести матеріала. **СОВСТВЕННАЯ ЦИНОГРАФИЯ.**
На годъ съ дост. и пер. 5 руб., полгода 3 руб., мѣс. 50 коп. Для годовыхъ подписчиковъ допускается рассрочка: первый взносъ 2 руб., въ апр. 2 р., въ авг. 1 р. или первый взносъ 3 р. и въ іюнѣ 2 р.
Адресъ: Думская площадь, № 3. Торговые ряды, лѣвая сторона.

Пріймається передплата на 1912 рік українська двохижнева часопис з малюнками

ДНІПРОВІ ХВИЛІ

Рік видання другий.
Виходить у Катеринославі з початку і в середині кожного місяця по такій програмі: 1) Статті про громадські справи; 2) вірші й оповідання; 3) науково-популярні статті про сельське господарство, про промисловість, про старі часи на Україні, про пам'ятки нашої старовини і т. инш.; 4) про українське письменство і про освіту на Україні; 5) останні звістки українського життя у нас і в Галичині; 6) новина нашого письменства; 7) дописи; 8) листування редакції.
Особливу увагу звертають „Дніпрові Хвилі“ на ознаки українського життя в Катеринославі.
Передплата на рік (з пересилкою) 2 руб. 40 коп., на півроку 1 руб. 20 коп., на 3 місяці 60 коп. Кожен номер нарівно 10 коп.
Передплатникам, що заплатили в 1911 році більш як 2 руб. 40 к., злишок зараховується на 1912 рік.
Пробні номери висилаються за дві 7-коп. марки.
Гроші треба посилати на адресу: Катеринославу, Проспект, книгарня М. Лозинської для редакції „Дніпрових Хвиль“; або ж; Катеринославу, Московська вулиця, 7. К. Е. Котову.
Редактор-видавець К. КОТОВ.

Открыта подписка на 1912 годъ на большую дешевую газету

КІЕВСКАЯ ПОЧТА.

Вступая въ 4-й годъ изданія, газета, выросшая изъ копѣечной въ большое политическое изданіе, будетъ выходить съ 1912 году по той же программѣ и въ томъ же составѣ редакціи и сотрудниковъ, какіе установились съ іюля 1911 года. Ежедневно по четвергамъ, въ видѣ приложения въ „Кіевской Почтѣ“, выходитъ еженедѣльный **„Иллюстрированная недѣля“**. Съ декабря 1911 года въ газетѣ введены новые отдѣлы: 1) Юридическій, въ которомъ помѣщаются отвѣты спеціалистовъ на запросы подписчиковъ по юридическимъ, общественнымъ и административнымъ вопросамъ; 2) Книжный, въ которомъ на запросы подписчиковъ даются указанія относительно выбора книгъ по всѣмъ отраслямъ знанія. Книжный отдѣлъ принимаетъ также на себя составленіе библиотекъ, какъ общихъ, такъ и по отдѣльнымъ вопросамъ, стоимостью отъ 3-хъ рублей выше.
„КІЕВСКАЯ ПОЧТА“ единственная въ Кіевѣ газета, полно освѣщающая жизнь всѣхъ національностей юго-западнаго края. Особое вниманіе обращено на освѣщеніе вопросовъ украинской жизни. Широко организована сеть корреспондентовъ на мѣстахъ. Систематическіе объѣзды края постоянными сотрудниками.
„КІЕВСКАЯ ПОЧТА“, имѣя собственныхъ телеграфныхъ корреспондентовъ въ Петербургѣ, Москвѣ, Харьковѣ, Варшавѣ, Одессѣ и др. крупныхъ центрахъ, получаетъ сообщенія о наиболее выдающихся событіяхъ по телеграфу. Отдѣлъ спеціальныхъ телеграммъ значительно расширенъ. Постоянная сообщенія спеціальныхъ корреспондентовъ изъ мировыхъ центровъ.
Ежедневныя иллюстраціи въ текстѣ газеты. За 1911 годъ „Кіевская Почта“ дала свыше 2000 иллюстрацій въ текстѣ.
ПОДПИСНАЯ ЦѢНА НА ГАЗЕТУ „КІЕВСКАЯ ПОЧТА“:
На 1 годъ—8 р., 6 мѣс.—4 р. 20 к., 3 м.—2 р. 10 к., 1 м.—70 коп. Съ „Ил. Н.“: на 1 г.—9 р., на полгода—4 р. 75 к., 3 м.—2 р. 40 к., 1 м.—80 к. За границу доплачивается по 60 к. въ мѣсяць.
Для годовыхъ подписчиковъ допускается рассрочка платежа: Въ два срока: при подл. 4 р., къ 1-му іюня 4 р. Въ три срока: при подл. 3 р., къ 1-му апрѣля—3 р., и къ 1-му іюля—2 р. 2 ср. съ „Ил. Н.“: при подл. 5 р., къ 1-му іюля 4 р. 3 ср.—при подл. 3 р., 1 апр. 3 р., 1 іюля 3 р. 7 ср.—при подл. 3 р., остальные по 1 р. вквд. 1 ч. до 1 іюля.
За переѣзду адреса контора газеты проситъ выслать 20 к. (можно марками).
При подпискѣ какъ на одно, такъ и на оба изданія допускается широкая рассрочка платежа.
Листа, подписавшіяся въ декабрѣ и внесшія плату по рассрочкѣ или за полгода, получаютъ газету до конца года безплатно.
Льготной подпиской пользуются священники, сельскіе учителя, учащіеся въ высшихъ учебныхъ заведенияхъ и рабочіе, при групповыхъ подпискахъ съ доставкой на заводы.
Для ознакомленія газета высылается въ теченіе недѣли за 2 семикопѣчныхъ марки.

Друкарня 1-ої Київської Артїлі Дружарської Справи. Трьохсвятительська 5. Телеф. 1069.